

Vanitas, 2012, Equrna Gallery, Ljubljana, Slovenia

Petja Grafenauer, Vanitas

Tehnologije so v zadnjem stoletju omogočile videti nepredstavljivo. Vidno smo se naučili zaustaviti, zamrzniti, spraviti v tek, videli smo podobe, ki si jih nekdanj ni bilo moč niti zamisliti. Z različnimi instrumenti vidimo tisto, česar oči ne zaznajo, gledamo pod in za površine, pod kožo, v telo in izven njega, vizualiziramo številne procese, za katere smo zgolj slutili, da se odvijajo v bivačočem. Razširjeno polje vizualnega, kakršno omogoča sofisticirana tehnologija, je še vedno predvsem orodje in domena znanosti. Toda možnosti in moč podob, ki nastajajo z razprtjem polja tistega, kar je moč videti, so izjemne. Tudi v umetnosti.

Umetniki, ki se ukvarjajo z vizualnim, so tisti, ki lahko, neutesnjeni z institucionalnimi okviri in neobremenjeni z znanstvenimi postopki, nove podobe pospremiijo v neutilitaro življenje nezainteresiranega interesa, užitka, igre, učlovečenja podobe. Umetniki so od nekdanj eksperimentalni z novimi tehnologijami, jih uporabljali, izrabljali, in iz njih potegnili poetično, tuje, napačno, novo, lepo, kruto, skrivnostno in mnoge druge elemente, ki jim v znanosti ni mesta, zato pa močno usmerjajo naša življenja.

Že od svojih ustvarjalnih začetkov Uršula Berlot združuje zanimanje za likovno in ontološko prosojnost z raziskovanjem meja med organskim in anorganskim, vidnim in zakritim, ujetostjo in svobodo podobe, znanstvenim postopkom in razlitjem življenja. Že več kot pol desetletja tematizira človeško telo, njegov skriti del, ki so ga vizualizirale sodobne tehnologije.

Postavitev razstave Vanitas v galeriji Equrna leta 2012 je izčiščena in zračna. V približku bele kocke domujejo štirje ločeni projekti, ki jih poveže prepoznavna poetika prosojnosti, monokromnosti, estetiziranosti, tehnološkosti in prepuščanja in poigravanja s simetrijo, ki je značilna za umetničin opus. Estetiko vidnega poudarja odlični Scannerjev zvočni vložek v video Vanitas 2012. Zvok dihanja zareže v podobo umetničinega avtoportreta in z obraza potuje vedno globlje in globlje prek režnjev njene lobanje. Meditativni video izniči strah pred znotraj lastnega telesa in izenači lepi obraz, ki ga Uršula Berlot ponuja svetu, s krvjo, opnami, mesom, kostmi in tekočinami, ki se skrivajo za njim.

Med štirimi projekti videu parira enako močna serija fotografij v tehniki 'camera oralis', camera obscuri, ki nastane v umetničini ustni votlini in se zabeleži na fotografskem papirju nekje za zobmi. Tudi najbolj enostavne tehnologije v umetnosti dobijo posebno moč, če jih umetnik uporabi na drugačen način. Pogledi tega, kako je telo videti iz telesa, kako usta vidijo dojke, noge, roke in trup, so hkrati tudi risbe tega istega telesa, ki se je odtisnilo na fotografiji kot prstni odtis, slina, dlaka, ali katera od nešteti drugih sledi, ki jih puščamo za sabo.

Estetsko dovršeni Fraktal, je prosojna jedkanica možgan na steklu, ki vodi vse do prvih umetničnih projektov iz začetka tisočletja, ko so podobne slike nastajale s pomočjo pleksi stekla in sintetične smole. Najmonumentalnejše na razstavi so Anatomske transfiguracije, veliki simetrični kolaži nastali iz delov zavrženih rentgenskih posnetkov, ki fragmentirani in znova sestavljeni, ustvarjajo polprosojne kalejdoskopske podobe sestavljene iz belin, ki jih na papirju za sabo pusti rentgenska naprava.

Opus Uršule Berlot je konsistenten in gotovo je čas, posvečen razvoju tehnik in raziskovane tematike odločilen del perfekcionizma, ki se kaže na vsaki umetničini razstavi. Perfekcija v izvedbi in postavitvi, v povezavi z odločitvijo za monokromnost in simetrijo učinkujejo hladno in monumentalno. Vanitas je razstava, s katero umetnica tistim, ki želijo gledati, ponuja skopofiličen vizualni presežek.